

DNR: 5.1.1-2015-0987

DATUM: 2015-10-15

ERT DATUM: 2015-06-22

ER REFERENS: M2015/1982/EE

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över Energimarknadsinspektionens rapport "Tröskeeffekter och förnybar energi – Förslag till permanent lösning" (Ei R2015:08)

Riksrevisionen har beretts möjlighet att yttra sig över Tröskeeffekter och förnybar energi – Förslag till permanent lösning (Ei R2015:08). Remissyttrandet tar sin utgångspunkt i bland annat granskningsrapporten Statens insatser för riskkapitalförsörjning – i senaste laget (RiR 2014:1).

Energimarknadsinspektionen redogör i remissen för sitt förslag till hur tröskeeffekter vid anslutning av förnybar elproduktion kan hanteras. Två alternativ presenteras.

Riksrevisionen bedömer att nackdelarna med en mer marknadsorienterad lösning överväger fördelarna i förslaget om förtida delning. Riksrevisionen tillstyrker därför Energimarknadsinspektionens förslag om att införa en elnätsfond i syfte att eliminera tröskeeffekterna vid anslutning av ny förnybar energiproduktion.

Riksrevisionen avgränsar sitt yttrande till att behandla inspektionens förslag om elnätsfond.

Sammanfattande slutsatser

Energimarknadsinspektionen har i den aktuella utredningen om tröskeeffekter inte tydliggjort konsekvenserna för elkunden med en elnätsfond samt den finansiella risk som också uppkommer i det fall kapaciteten inte utnyttjas fullt ut och därför belastar elkunden. Ingen analys har gjorts huruvida risken kan delas med det privata näringslivet. Myndigheten bör därför komplettera sin utredning med en analys av riskerna med en utbyggnad och hur dessa kan minskas.

Vidare har myndigheten inte beaktat att staten har en etablerad struktur för att stötta näringslivet i tidiga investeringsfaser. Riksrevisionen bedömer att det finns möjligheter att utnyttja den befintliga strukturen i syfte att effektivisera den administrativa hanteringen och samtidigt ta tillvara den statliga kompetensen inom riskkapitalförsörjning. Energimarknadsinspektionen bör därför analysera de möjligheter som finns att införliva elnätfonden i den befintliga statliga strukturen.

Risker för elkunderna behöver minskas

Vad Riksrevisionen kan bedöma är det elkunderna som via stamnätтарiffen betalar utbyggnaden av nätet i nätfondalternativet. Energimarknadsinspektionen underskattar dock i sin konsekvensanalys de effekter förslaget ger för elkunden. Elkunder kommer dels att få betala en höjning av stamnätavgiften, dels en höjning av elpriset till kund. Det beror på att nätstariffen inte kommer att sänkas när elproducenter ansluter sig till nätet och betalar för den del av anslutningen som utnyttjas. Det beror också på att elproducenter kommer att höja elpriset till kund för att täcka kostnaden för anslutningen. Riksrevisionen förutsätter att stamnätstariffen successivt kommer att sänkas i takt med att elproducenter ansluter sig så att elkunderna inte debiteras dubbelt, det vill säga av både de regionala nätägarna och elproducenterna.

Vidare menar Riksrevisionen att det inte är underbyggt att det bör vara elkunderna som ska ta hela risken i de fall kapaciteten i elnätet inte kommer att utnyttjas fullt ut. Riksrevisionen menar att det är rimligt att risken för outnyttjad kapacitet i elnätet i möjligaste mån delas mellan elkunderna via Svenska kraftnät och de regionala nätägarna så att risker kan fördelas på en bred krets om all planerad nätanslutning inte blir av samt att incitament finns att verka för att alla nödvändiga anslutningar genomförs för att nå uppsatta energimål.

Strukturen för de statliga riskkapitalinsatserna bör inte utökas

Nätfondalternativet innebär ökade administrationskostnader och att den statliga kretsen av aktörer på riskkapitalmarknaden kommer att öka. I förslagets konsekvensanalys framkommer också att marknadsaktörerna betonar nackdelen med ökade administrationskostnader i elnätsfondalternativet. Mot denna bakgrund vill Riksrevisionen anföra följande.

Utgångspunkten för de statliga riskkapitalinsatserna för att bland annat främja företagsutveckling är att staten vill kompensera för brister i marknadens

funktionssätt som kan hämma näringslivets utvecklingsmöjligheter och därmed konkurrenskraften. När det gäller tillskott av kapital ska statens marknadskompletterande roll främst bestå i att öka utbudet av riskkapital i tidiga investeringsfaser där privata finansiella aktörer inte medverkar i tillräcklig utsträckning. För detta ändamål har staten flera riskkapitalaktörer.

Riksrevisionen har gjort en granskning som är relevant i detta avseende. Av Statens insatser för riskkapitalförsörjningen (RiR 2014:1) framgår bland annat att det förekommer flera fall av överlappande verksamheter i de statliga insatserna för riskkapitalförsörjning. De statliga riskkapitalinsatserna har tillkommit utifrån olika utgångspunkter vid olika tillfällen, vilket har resulterat i dagens svåröverskådliga system. Riksrevisionens bedömning är därför att staten i nuläget inte i onödan ska utvidga detta system med fler aktörer utan utnyttja befintliga aktörer i möjligaste mån för att minska bland annat administrationskostnader och ta tillvara på befintlig kompetens.

Detta beslut har fattats av riksrevisor Ulf Bengtsson. Vid beslutet i detta ärende har revisionsdirektör Monica Rupprecht Hjort varit föredragande.

Stockholm 2015-10-15

Ulf Bengtsson

Stockholm 2015-10-15

Monica Rupprecht Hjort